

**UCHWAŁA NR XXI/190/25
RADY MIEJSKIEJ W PSZCZYNIE**

z dnia 23 października 2025 r.

**w sprawie nadania tytułu „Honorowy Obywatel Pszczyny”
Panu Aleksandrowi Spyrze**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 14 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153, z późn. zm.) oraz § 1 załącznika do Uchwały Nr XXIII/328/20 Rady Miejskiej w Pszczynie z dnia 24 września 2020 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. poz. 7028)

Rada Miejska w Pszczynie uchwala, co następuje:

§ 1. 1. Nadaje się Panu Aleksandrowi Spyrze tytuł „Honorowy Obywatel Pszczyny”.

2. Uzasadnienie nadania tytułu przedstawiono w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Pszczyny.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Leszek Szczotka

Uzasadnienie nadania tytułu "Honorowy Obywatel Pszczyny"
Panu Aleksandrowi Spyrze

Pan Aleksander Spyra jest postacią o nieocenionych zasługach dla dziedzictwa kulturowego ziemi pszczyńskiej oraz całego regionu Górnego Śląska. Jego życie i działalność zawodowa oraz społeczna nierozzerwalnie wiążą się z ochroną, dokumentacją i promocją kultury ludowej, sztuki oraz historii regionu. Od ponad sześciu dekad aktywnie uczestniczy w dokumentowaniu, ochronie i popularyzowaniu kultury ludowej oraz dziedzictwa historycznego ziemi pszczyńskiej. Jego wkład w rozwój życia kulturalnego i świadomości regionalnej mieszkańców ma charakter długofalowy, systematyczny i mierzalny – zarówno w formie instytucjonalnej, jak i edukacyjno-artystycznej.

Wśród najważniejszych osiągnięć Pana Aleksandra Spyry należy wymienić:

- założenie i wieloletnie kierowanie Zespołem Regionalnym „Pszczyna” – zespołem prezentującym archaiczny folklor ziemi pszczyńskiej, który koncertował w 32 krajach Europy i zrealizował sześć profesjonalnych nagrań audio-wizualnych,
- wieloletnia praca na rzecz Towarzystwa Miłośników Ziemi Pszczyńskiej, którego jest jednym z filarów od momentu jego powstania w 1958 roku,
- inicjatywa utworzenia Skansenu – Zagrody Wsi Pszczyńskiej (otwartego w 1975 r.), dla którego opracował koncepcję etnograficzną, nadzorował prace budowlane i prowadził badania terenowe. Skansen, wpisany do Szlaku Architektury Drewnianej, jest jedną z kluczowych atrakcji regionu i miejscem corocznych „Spotkań pod Brzymem” – najstarszego święta kultury ludowej na Górnym Śląsku,
- współtworzenie Muzeum Prasy Śląskiej im. Wojciecha Korfanteo – placówki dokumentującej historię śląskiej prasy i drukarstwa, której do dziś jest kustoszem,
- tworzenie i opieka nad „Izbą u Telemanna” – unikalnym miejscem spotkań kulturalnych i przestrzenią ekspozycyjną dla historycznych instrumentów muzycznych, w tym XVII-wiecznego pozytywu organowego,
- założenie Oficyny Drukarskiej Towarzystwa i publikacja lokalnej prasy, książek i materiałów edukacyjnych, w tym ponad 30 własnych monografii dotyczących kultury i historii regionu.

W swoim dorobku Pan Aleksander Spyra posiada również imponujący dorobek artystyczny jako plastyk, autor licznych tablic pamiątkowych i medali

poświęconych wybitnym postaciom Śląska. Był również inicjatorem i redaktorem czasopism kulturalnych, takich jak „Głos Pszczyński” czy „Pszczynski Niezależny Orędownik Kulturalny”. Dzięki działalności Pana Aleksandra Spyry, Pszczyna zyskała trwałe i rozpoznawalne miejsce na mapie kulturalnej Polski i Europy jako ośrodek ochrony dziedzictwa ludowego. Jego inicjatywy – od zespołu folklorystycznego, przez skansen i muzeum, aż po liczne publikacje – nie tylko dokumentują, ale również promują bogactwo kulturowe ziemi pszczyńskiej w kraju i za granicą.

Zespół „Pszczyna” reprezentował miasto w 32 krajach, a festiwale, koncerty i wydarzenia organizowane z inicjatywy Pana Aleksandra Spyry przyciągały tysiące turystów i miłośników kultury, stając się wizytówką miasta.

Działalność Pana Aleksandra Spyry odcisnęła trwałe i niezaprzeczalny ślad w historii Pszczyny i regionu. Jego wkład w zachowanie i utrwalenie lokalnej tożsamości kulturowej jest nie do przecenienia. Skansen, Muzeum Prasy Śląskiej, Izba u Telemanna, dziesiątki publikacji i pomników – to materialne dowody jego pracy, które będą służyły przyszłym pokoleniom. Jego zaangażowanie w dokumentację folkloru i kultury ludowej zapewniło przetrwanie wielu unikalnych tradycji, zwyczajów i form artystycznych.

W uznaniu dla tych niezwykłych osiągnięć Pan Aleksander Spyra był wielokrotnie nagradzany, m.in. Nagrodą im. Oskara Kolberga (1992), Nagrodą im. Karola Miarki (2012), Złotym i Brązowym Krzyżem Zasługi, medalem Ministra Kultury, oraz licznymi nagrodami regionalnymi i branżowymi.

Uwzględniając całokształt dorobku dokumentacyjnego, popularyzatorskiego i organizacyjnego Pana Aleksandra Spyry, Komisja ds. rozpatrzenia wniosku o nadanie tytułu „Honorowy Obywatel Pszczyny” pozytywnie zaopiniowała wniosek złożony przez Towarzystwa Miłośników Ziemi Pszczyńskiej w sprawie nadania tytułu „Honorowy Obywatel Pszczyny” Panu Aleksandrowi Spyrze.

Działalność kandydata spełnia przesłanki wynikające z regulaminu nadawania tytułu, a jego wieloletnie zaangażowanie na rzecz lokalnej społeczności pozostawiło trwałe i widoczny ślad w historii i kulturze gminy Pszczyna oraz regionu.